International Journal of Language Academy
ISSN: 2342-0251

Volume 2/4 Winter
2014 p. 375/384

THE SUITABILITY OF ACHIEVEMENTS OF WRITING SKILLS IN 2006 TURKISH COURSE SYLLABUS (GRADES 6, 7, 8.) TO CREATIVE WRITING

2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda Yer Alan Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu[1]

Kenan BULUT[2] & Ömer ÇİFTÇİ[3]

Abstract

The goal of this study is to analyze the convenience of the writing achievements in the Turkish Course (for 6-8thgrades) Syllabus to the creative writing. In the study, the data was obtained by documentary screening method, also consulted to experts for their opinions. The data was analysed with descriptive document review. Out of 42 writing skills in the Syllabus, those appropriate for creative writing were determined by expert opinions. Accordingly, only ten of them were concluded to be suitable for creative writing and these were examined for their suitability for creative writing by handling one by one. Out of 42 objectives related to writing skills in the syllabus, the following were determined to be suitable for creative writing skill: *he/she is able to tell events and information in order, he/she is able to state cause and effect relationship in his/her writing, he/she is able to state purpose and effect relationship in his/her writing, he/ she is able to plan his/her writing based on a main theme, he/she is able to support his/ her main idea with supporting notions, he/she is able to support his/her text with visual material, he/she is able to write on events, he/she is able to write about his/her opinions (essays), he/she is able to write poetry, he/she is able to express his/her ideas, emotions, fantasies impressions and experiences via writing.* In the study, it is concluded that; out of writing skills in the syllabus, those appropriate for creative writing are relatively at low level.

Key Words: *Creativity, creative thinking, writing, creative writing, objectives related to writing.*

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkçe Dersi (6-8. sınıflar) Öğretim Programı'nda yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğunun incelenmesidir. Çalışmada veriler belgesel tarama yöntemiyle elde edilmiş, ayrıca uzman görüşüne başvurulmuştur. Verilerin analizi ise betimsel doküman incelemesiyle yapılmıştır. Programdaki 42 yazma kazanımından yaratıcı yazmaya uygun olanlar uzman görüşü doğrultusunda belirlenmiştir. Buna göre sadece on tanesinin yaratıcı yazmaya uygun olduğu sonucuna varılmış ve çalışmada bu kazanımlar birer birer ele alınarak yaratıcı yazmaya uygunlukları üzerinde durulmuştur. Programdaki 42 yazma kazanımından yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenenler şunlardır: *Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır, yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar, yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar, yazısını bir ana fikir etrafında planlar, yazısının ana fikrini yardımcı fikirlerle destekler, yazdığı metni görsel materyallerle destekler, olay yazıları yazar, düşünce yazıları yazar, şiir yazar, duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder.* Araştırmada programda yer alan yazma kazanımlarından yaratıcı yazmaya uygun olanların, oran olarak düşük düzeyde kaldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: *Yaratıcılık, yaratıcı düşünme, yazma, yaratıcı yazma, yazma kazanımları.*

[1] Bu makale, "2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda Yer Alan Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazmaya Uygunluğu" adlı yüksek lisans tezinden uyarlanmıştır.

[2] Arş. Gör. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, e-posta: kenanbulut80@gmail.com

[3] Yrd. Doç. Dr. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, e-posta: omer041967@gmail.com

GİRİŞ

Yazı şüphesiz insanlık tarihinin en önemli dönüm noktalarından birisidir. İletişim açısından bakıldığında bu önem daha da artmaktadır. Çünkü icat edildiği dönemden beri sözlü olan her şeyin kayda geçirilebilmesi ve asırlar sonrasına aktarılabilmesi gibi çok önemli bir işleve sahip olmuştur.

Anlama, söz ya da yazı yoluyla aktarılanı algılamaktır. Anlatma ise, duygu, düşünce, tasarı ve yaşantıların söz ya da yazıyla aktarımıdır. İletişimsel beceriler arasındaki ilişkiler, her becerinin birbirini var kılma amacına yöneliktir. Bireyin, ana diliyle doğru, açık ve etkili bir iletişim gerçekleştirmesi dört temel becerinin bütünsellik içinde gelişmesine bağlıdır. Çünkü dilsel becerilerinden birinin gelişimi öteki becerilerin gelişimine de katkı sağlar. Sözgelimi, okuduğunu anlama becerisindeki gelişme sözcük dağarcığını zenginleştirmekte; bu durum bireyin yazma ve konuşma becerilerini de etkileyerek, onun daha iyi ve etkili yazabilmesi ve konuşabilmesini sağlamaktadır. Ana dilin beceri alanlarındaki bu gelişmeler dinlediğini anlamayı ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. (Sever, 1995: 24; Sever, 1998: 54).

Dil becerileri, dil öğretiminde geliştirilmesi esas kabul edilen; dinleme, konuşma, okuma ve yazmayı içeren dilin temel beceri alanlarıdır. Dilsel beceriler; bireylerin dinlediklerini, gördüklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlaması ve yine bunları tam ve doğru olarak başkalarına anlatması biçiminde özetlenebilir. Bu becerilerin kazandırılması ise dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi dört ana etkinliğe dayanır (Maltepe, 2006: 16-17).

Duygu, düşünce, görüş ve hayallerin sözle ifade edilmesi yeterli değildir. İletişimde yazı da çok önemlidir. Yalnız edebiyatla uğraşanlar değil, diğer alanlarda çalışanlar da yazma ihtiyacı duyarlar. Yazma, konuşmanın birtakım sembollerle tespit edilmesidir. Yazma da konuşma gibi bir ihtiyaçtan doğmuş ve hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. İnsanlar duygu, düşünce, istek ve tasarımlarını, hayallerini başkalarına aktarmak, uzaktakilere duyurmak, gelecek nesillere ulaştırmak isterler. Bunun için de yazıya başvururlar (Özbay; 2002; 173).

Zihinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi olan (Güneş, 2013) yazma, düşüncelerimizi ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri motorsal olarak üretebilmek (Akyol, 2008: 51); duygu, düşünce istek ve olayları belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatmak (Özbay, 2009: 115); duygu, düşünce, olay, istek ve hayalleri yazılı biçimde ifade etmek (Coşkun, 2007: 56) tir. Carter vd.'ne (2002: 246; Göçer, 2010: 179) göre ise yazma, bilginin elde edilmesi ve bilginin ifade edilmesi ile ilgili süreçlerden oluşan bir beceridir.

Ungan (2007: 463)'a göre insanların gördüklerini, düşündüklerini, yaşadıklarını, hayallerini, isteklerini amacına uygun bir şekilde ifade etme becerisi kazanmaları, onların akademik ve sosyal hayatta daha başarılı olmalarına zemin hazırlamaktadır. İyi yazma, gençler için bir fikir değil, zorunlu bir eylemdir. Okuduğunu anlama ve yazma beceresi sivil hayatta ve iş hayatında başarılı olmanın en önemli unsurlarının başında gelmektedir. Teknolojinin zirveye ulaştığı günümüzde gerek sözlü, gerek yazılı olarak her gün yüzlerce kişi ile birçok iletişim kurma mecburiyeti vardır. Kavcar (1983: 114)'a göre de düşündüklerimizi, duyduklarımızı, görüp yaşadıklarımızı derli toplu ve düzenli bir biçimde anlatmak büyük önem taşır. Bu bakımdan düzgün yazmaya, doğru ve güzel yazmaya çok özen göstermek gerekir. Yoksa kendimizi tam olarak anlatamayız, başkalarıyla sağlıklı bir ilişki ve iletişim kuramayız. … İsteyen, biraz çaba gösteren herkes dilini iyice öğrenebilir. Duygu ve düşüncelerini doğru anlatabilir, amacını düzgün olarak

yazıya dökebilir. Elbette herkes büyük yazar olamaz ama doğru yazma becerisini kazanabilir. … Herhangi bir konuda bilgi eksikliği belki bir dereceye kadar hoş görülebilir. Ama kişi kendi dilinde doğru ve düzgün bir yazılı anlatım becerisinden yoksun kalırsa çok ayıplanır.

Yaratıcılık ve Yaratıcı Yazma

Oral (2008: 1)'ın 'İçimizde uyuyan dev!' dediği yaratıcılık üzerinde son 25-30 yıldır daha çok durulmakta ve bu konu her geçen gün daha çok önemsenmektedir. Yaratıcılığın bilişsel, duyuşsal ve düşünsel her türlü şeyin içinde var olması bu kavrama getirilen tanımları da çeşitlendirmektedir. Torrance'ın, yaratıcılık ile ilgili Torrance Yaratıcı Düşünme Testi (Torrance Tests of Creative Thinking)'nin ana noktasını oluşturan tanımına göre yaratıcılık "sorunlara, yetersizliklere, bilgideki boşluklara, eksik elemanlara, uyumsuzluklara, düzensizliklere vb.lerine duyarlı olma; güçlükleri belirleme, çözümler arama, yetersizliklere ilişkin tahminlerde bulunma veya hipotezler oluşturma; bu hipotezleri sınama, yeniden sınama, revizyondan geçirerek yeniden sınama ve en sonunda sonuçları iletme süreci" (Torrance, 1974b: 8; Davaslıgil, http://www.ustunveozel.com/dosya10.htm, Erişim Tarihi: Ocak 2012) dir.

Yaratıcı yazma ise bireyin dış dünyadan edindiği izlenimleri, kendi hayal dünyasında yeni ve özgün bir tarzda ortaya koyarak yazmasıdır. Burns ve Lowe'a (1966; Öztürk, 2007: 21) göre yazma türleri, iki grup altında ele alınabilir. Bunlar, yaratıcı yazma ve pratik (işlevsel) yazmadır. Yaratıcı yazma, genellikle kişisel, hayalî olan ve kişinin kendisinde var olanları ifade etmesi olarak nitelendirilirken, pratik (işlevsel) yazma yararlı, gerçekçi, nesnel, bilgilendirici olma ve kişinin dışında var olanları ifade etme olarak nitelendirilir.

Oral (2008: 15-16)'a göre yaratıcı yazıda öncelikle öğrencilerin belirli bir konudaki duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmaları, özgün akıcı fikirler üretip, duygu ve düşüncelerini cesaretle, dürüstçe ve etkili biçimde kâğıda dökmeleri hedeflenmektedir. Aşıcıoğlu'na (1993:146; Maltepe, 2006: 33-34) göre de öğrencilere istenilen düzeyde bir yazma becerisi kazandırmak, yalnızca öğretici yazılar yazdırmakla olanaklı değildir. Önemli olan, dış dünyayı algılamaları ve anlatmalarında kendi görüş, düşünce ve hayal güçlerini kullanmalarına olanak sağlamaktır. Böylelikle dış dünyadan beş duyu yoluyla alınan izlenimler zihinde canlanır ve kâğıda dökülür. Duyular aracılığıyla dış dünyayı algılamak, ayrıntıların farkında olmak ve bu ayrıntıları zihinde canlandırmak öğrencilerin yazılı anlatımda özgünlüğe ulaşmalarını sağlar. Ayrıca kişinin yazılı anlatımda özgünlüğe ulaşabilmesi için kendi görüş, düşünce ve hayal gücünü de işin içine katması gerekir. Yaratıcı yazma, dış dünyadan elde edilen izlenimlerin farklı bir sunumla ortaya konmasına dayanır.

Çocukların yazı yazmayı pek sevmedikleri bilinen bir gerçektir. Bu durum büyük oranda yazı yazarken sıkı kurallara uyma zorunluluğundan kaynaklanmaktadır. Kâğıt düzeni, yazı güzelliği, yazım kurallarının sıkıca tembih edilmesi ve bunların çocuğun ne yazdığından daha çok önemsenir olması öğrencide yazı yazmayı bir işkence haline getirmekte, ileriki yıllarda bile insanların kendini yazılı olarak ifade etmede "beceriksiz" oldukları duygusunun oluşmasına sebep olmaktadır. Oysaki "eğitim insanın merak ettiğini, onun işine yarayacak olumlu bilgi ve davranışlarla zenginleştirme sanatıdır, bir işkence aleti değil" (Oral, 2008: ix) dir. Yaratıcı yazma becerisi edinmiş kişiler ise genellikle yazma arzusundadırlar. Bu yazarlar, hayallerinin ortaya çıkmasına ve özgürce dolaşmasına izin verirler. Merakları hiçbir zaman tatmin olmaz. Olayları daima anlamak için araştırır ve sahip olduğu kelimelerde keşfettiklerini açıklamaya girişirler. Yaratıcı yazarlar, sürekli olarak araştıran kâşiflerdir. Onlar, en iyi şekilde anlamak için derinliklere inen birer madencidir (Öztürk, 2007: 23).

Yazmanın temel koşulu dile egemen olmak, dili enine boyuna yoğurmak, dilin sınırlarını zorlayarak olanaklarını bulgulamaya çalışmak olduğunu vurgulayan İpşiroğlu (2007: 23)'na göre "Ben iyi düşünüyorum, ama düşüncelerimi, düşlerimi kâğıda dökmeye gelince başaramıyorum." düşüncesi gerçekte bir aldatmacadır. Çünkü dil ve düşünce birbirinden ayrılmaz bir bütünü oluşturuyor. Dil ile düşünce arasındaki bu bütünlüğü çeşitli benzetmelerle dile getiren birçok bilim adamı var. W.von Humboldt (1980: 36) 'Dil olmuş bitmiş bir ürün değil, bir etkinliktir' derken dil ile düşünme arasındaki bu bağlantıya, dil ile dili kullanan arasındaki etkileşime dikkati çeker. İyi düşünen bir kimse düşündüğünü dile getirmenin yolunu bulacaktır. Müzik yapan biri için aleti, sözgelimi piyano çalan biri için piyanosu neyse, yazı yazan için de dil odur (İpşiroğlu, 2007: 23).

"Yazmanın temel koşulu dile egemen olmak, dili enine boyuna yoğurma, dilin sınırlarını zorlayarak olanaklarını bulgulamaya çalışmaktır. 'Ben iyi düşünüyorum, ama düşüncelerimi, düşlerimi kâğıda dökmeye gelince başaramıyorum' düşüncesi gerçekte bir aldatmacadır. Çünkü dil ve düşünce birbirinden ayrılmaz bir bütünü oluşturuyor." diyen İpşiroğlu'na (2007: 23) göre W.von Humboldt (1980: 36) 'Dil olmuş bitmiş bir ürün değil, bir etkinliktir' ifadesiyle dil ile düşünme arasındaki bu bağlantıya, dil ile dili kullanan arasındaki etkileşime dikkati çekmektedir. İyi düşünen bir kimse düşündüğünü dile getirmenin yolunu bulacaktır. Müzik yapan biri için aleti, sözgelimi piyano çalan biri için piyanosu neyse, yazı yazan için de dil odur (İpşiroğlu, 2007: 23).

Sıra dışı düşünebilmek, ana yoldan ayrılarak sınırların dışına çıkabilmek, hayallere dalabilmek, özgünlüğe yelken açabilmek yaratıcı yazı yazabilmenin ilk şartıdır. Ancak bir şey ortaya konulmadığı sürece, yani bir üretkenlik olmadan bu özelliklerin tek başına yetmesi mümkün değildir. Robinson (2008: 134, 135) da şu ifadeleriyle bu görüşü desteklemektedir: "İnsanlar soyut olarak yaratıcı değildirler; bir şeyde yaratıcıdırlar - matematikte, mühendislikte, yazıda, müzikte, iş hayatında vb-. Gerçekten bir şey yapmıyorsanız, yaratıcı olamazsınız." Yaratıcı düşünme becerisi edinmiş bireyin bunu yazıyla ortaya koyması da ancak dil yoluyla olur. Dili etkileyici bir biçimde kullanamayan kişinin yazacakları, yaratıcı yazılar kategorisine girse bile etkisi zayıf kalacaktır. Demek ki yaratıcı yazıların temel iki boyutu birincisi yaratıcı düşünme ise ikincisi mutlaka dildir.

Öğrencileri bilişsel ve duyuşsal olarak yazmaya hazırlama amacı taşıyan yaratıcı yazı yazma pratikleri yazmaya karşı öğrencilerde ilgi uyandırır. Ancak burada önemli noktalardan birisi de yaratıcı yazılar yazdırılırken konu seçimine dikkat edilmesidir. Çocukların çokça ilgi duyabileceği televizyon programlarından, resim ve karikatürlerden, gazete ve dergilerdeki ilgi çekici yazılardan, kendi yaşantılarından konuları öncelikli olarak seçmek yazmaya karşı ilgilerini arttıracaktır. Temizkan'a (2010: 629) göre de yaratıcı yazma etkinliklerinin en önemli amacı öğrencilerin sıkıcı, kendini tekrarlayan, monoton yazılar yazmak yerine özgün, akıcı, ilgi çekici bir şekilde duygu ve düşüncelerini ortaya koymalarını sağlamaktır. Dili yaşamak ve etkin bir şekilde uygulamak, duygu ve düşünceleri organize etme becerilerini geliştirmek, bilgiyi keşfetmek, hayal gücünü genişletmek, eleştirel bakış açısı kazanmak, analiz ve sentez yeteneklerini geliştirmek, temel gramer ve noktalama kurallarını kullanmak gibi amaçlarla da uygulanmaktadır (Temizkan, 2010: 630).

Yaratıcı yazmayı geliştirmede birçok yöntem ve teknik uygulamak, çok çeşitli etkinlikler kullanmak mümkündür. Beyin fırtınası, zihin haritası, kavram haritası, cluster, görsel malzemeler, balık kılçığı, listeleme, not defteri ya da günlükler, yanal (lateral) düşünme, yarım kalmış bir öyküyü kendine göre kurgulayıp tamamlama gibi yöntem ve teknikler buna örnektir. Ayrıca doğa ve çevre gezileri, müze gezileri, pencere problemi: şiir yazmak, grupla beraber öykü yazmak, sözcük türeterek öykü yazmak, senaryo yazmak, diyalog yazmak, cümle birleştirme, kullanılan dili tahmin etmek, müzik ve fotoğraflar eşliğinde

yazmak, öykü karakterleri oluşturmak, özgün deyişler oluşturmak, reklam metinleri yazmak, eşyalarla diyaloglar (Oral, 2003: 77-114) gibi birçok yaratıcı yazı uygulamaları yaptırılabilir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türkçe Dersi (6-8. sınıflar) Öğretim Programı'nda yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğunun incelenmesidir.

Hızla gelişen ve değişen dünyada özgün düşünen, sıra dışı ve farklı olanı deneyen, sınırları zorlayan, alışılmışın dışına çıkabilen cesur bireyler yetiştirmek zorunlu hale gelmiştir. Yeniyi ve özgün olanı bulan yani yaratıcı düşünen bireyler yetiştirmek bu özellikleri kazandırmakla mümkündür.

Anahtar kelimesi yaratıcılık olan yaratıcı yazma ise 1970-80'lerden sonra önem kazanmaya başlamış bir yazma yaklaşımıdır. Yazmak bir ürün ortaya koymaktır, üretmektir. Ortaya konulan ürünün var olandan farklı olması önemlidir. İşte yaratıcı yazma yaklaşımı yazıda, var olanlardan farklı, yeni ve özgün olanı ortaya koymayı önemseyen bir yaklaşımdır. Bu nedenle gelişim dönemlerini okulda eğitim görerek geçiren bireylerin yaratıcı düşünme yönlerinin, yaratıcı yazma eğitimi yoluyla keşfedilmesi ve geliştirilmesi büyük önem kazanmaktadır. Müfredat programlarının buna elverişli olarak hazırlanması bunun gerçekleşmesi için en temel adımlardan birisidir.

Yaratıcı düşünme becerisi, Türkçe Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda ulaşılması beklenen temel becerilerden birisi olarak yer almaktadır (2006: 5). Programda yer alan temel becerileri edindirmek için dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dilbilgisi alanlarında amaçlar; bu amaçları gerçekleştirmek için de kazanımlar belirlenmiştir. Yazma öğrenme alanı için altı amaç ve bunlara bağlı 42 kazanım mevcuttur. Bu araştırma, *42 yazma kazanımından hangilerinin yaratıcı yazmaya uygun olduğu*nu incelemeye yönelik bir çalışmadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada "betimsel doküman analizi" kullanılmıştır. Betimsel doküman analizinde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224).

Verilerin Toplanması

Araştırmayla ilgili veriler belgesel tarama yoluyla elde edilmiştir. Belgesel tarama, var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya denir (Karasar, 2012: 183). Belgesel tarama, belli bir amaca yönelik kaynakları bulma, okuma, kaydetme ve değerlendirme işlemlerini içine almaktadır (Altunkaya, 2010: 80).

Araştırmanın güvenilir biçimde yürütülmesi için Program ayrıntılı olarak incelenmiştir. Ayrıca Türkçe öğretimi, yazma eğitimi, yaratıcılık, yaratıcı düşünme, yaratıcı yazma alanlarında yazılmış yerli ve yabancı kaynaklar taranmıştır. Konuyla ilgili yazılan makale, tez ve eserler incelenmiştir. Kaynakların bir kısmı çeşitli kütüphanelerden, başta YÖK'ün olmak üzere tez araştırma merkezlerinden, akademik ağ ve bilgi merkezlerinden veya

kaynakçada belirtilen internet sitelerinden alınmıştır. Yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğu belirlenirken ayrıca uzman görüşünden de yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Veri analizi sürecinde Türkçe Dersi (6-8. Sınıflar) Öğretim Programı incelenmiş, yazma amaç ve kazanımları üzerinde durulmuştur. Daha sonra Türkçe öğretimi, yazma eğitimi, yaratıcılık, yaratıcı düşünme, yaratıcı yazma üzerine yazılmış kaynaklar incelenmiştir. İnceleme sonucunda yazma eğitimi, yaratıcılık ve yaratıcı yazmanın ne olduğu ile ilgili çıkarılan notlar değerlendirilmiş, ilgili çalışmalar incelenmiş böylece yazmaya hazırlık yapılmıştır. Programda yer alan 42 yazma kazanımından yaratıcı yazmaya uygun olanlar uzman görüşü doğrultusunda belirlenmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Birinci Bulgu:

Uzman görüşü sonucunda 42 kazanımdan 10 tanesinin yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir: *"Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır, yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar, yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar, yazısını bir ana fikir etrafında planlar, yazısının ana fikrini yardımcı fikirlerle destekler, yazdığı metni görsel materyallerle destekler, olay yazıları yazar, düşünce yazıları yazar, şiir yazar, duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder."*

İkinci Bulgu:

Yaratıcı yazmaya uygun kazanımlar		**Bağlı oldukları amaçlar**
Birinci Kazanım	Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır	Yazma kurallarını uygulama
İkinci Kazanım	Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar	Yazma kurallarını uygulama
Üçüncü Kazanım	Yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar	Yazma kurallarını uygulama
Dördüncü Kazanım	Yazısını bir ana fikir etrafında planlar	Planlı yazma
Beşinci Kazanım	Yazısının ana fikrini yardımcı fikirlerle destekler	Planlı yazma
Altıncı Kazanım	Yazdığı metni görsel materyallerle destekler	Planlı yazma
Yedinci Kazanım	Olay yazıları yazar	Farklı türlerde metinler yazma
Sekizinci Kazanım	Düşünce yazıları yazar	Farklı türlerde metinler yazma

Dokuzuncu Kazanım	Şiir yazar	Farklı türlerde metinler yazma
Onuncu Kazanım	Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder	Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma

Yukarıdaki tabloda yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilen yazma kazanımlarının bağlı oldukları amaçlar yer almaktadır. Tablo incelendiğinde söz konusu on kazanım, programda yer alan altı yazma amacının dördüyle ilişkilidir: *Yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türlerde metinler yazma, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma.* Diğer iki yazma amacına (kendi yazdıklarını değerlendirme ve yazım ve noktalama kurallarını uygulama) bağlı hiçbir kazanım yaratıcı yazmaya uygun bulunamamıştır.

Yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülen kazanımların kısaca gerekçeleri şu şekilde tespit edilmiştir:

Birinci Kazanım: Olayları ve Bilgileri Sıraya Koyarak Anlatır

Bu kazanım olayların, durumların ve bilgilerin düzenlenmesine, ahenkli ve tutarlı bir şekilde aktarılmasına, bazen yeni yapıtlar oluşturulmasına katkıda bulunduğu için yaratıcı yazmaya uygundur.

İkinci Kazanım: Yazısında Sebep-Sonuç İlişkileri Kurar

Bu kazanım duyulan, görülen, yaşanılan ve okunan her şeyin bir nedeninin ve sonucunun olduğundan hareketle neden-sonuç ilişkisini açıklama ve kavramaya, durumlar karşısında eleştirel bakmaya, yeni sorun alanları oluşturmaya ve neden-sonuç ilişkisine bağlı olarak yeni ve özgün sentezlere ulaşmaya katkı sağladığı için yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir.

Üçüncü Kazanım: Yazısında Amaç-Sonuç İlişkileri Kurar

Bir yazının yaratıcı düşünme ürünü olduğunun bir göstergesi de alıcıya bir mesaj verebiliyor olmasıdır. Ne kadar özgün olursa olsun bir amaç taşımayan ve bu amaç(lar) doğrultusunda bir sonuç ortaya koyamayan yazıların okuyucuya kazandıracağı bir şey yoktur. Bu kazanım bireyin yazısının bir mesaj taşıması ve bu mesajı sonuçla ilişkilendirmesine yarar sağladığından yaratıcı yazmaya uygundur.

Dördüncü Kazanım: Yazısını Bir Ana Fikir Etrafında Planlar

Bu kazanım öğrencilerin ilginç fikirler bulmalarına, onları sınamalarına, içlerinden ana fikri bulup geliştirmelerine katkı sağladığından yaratıcı yazmaya uygundur. Çünkü birçok fikrin bulunabileceği bu tür yazılarda ana fikrin belirlenip geliştirilmesi, diğer fikirlerin ise ana fikri besleyen düşünceler olarak ayırt edilmesi yazılardaki karmaşıklığı giderir ve verilmek istenen mesajları berraklaştırır.

Beşinci Kazanım: Yazısının Ana Fikrini Yardımcı Fikirlerle Destekler

Ana fikrin yardımcı fikirlerle beslenmesi gerekli hatta zorunludur. Bir yazını bir ana fikri olur. Diğer diğerleri ana fikri besleyen yardımcı fikirlerdir. Yaratıcı yazı yazma becerisini edinmiş bireyler yazılarında ana fikir ile yardımcı fikirleri birbirinden ayırabilir ve gerekli

yerlerde çeşitli bağlantılarla fikirler arasında geçişler de yaparak ana fikrin farklı düşüncelerle desteklenmesini sağlar. Öğrencilerin bunların ayrımına varmasına katkı sağladığından bu kazanım yaratıcı yazmaya uygundur.

Altıncı Kazanım: Yazdığı Metni Görsel Materyallerle Destekler

Bu kazanım, resim ve fotoğraflar gerçek hayattaki eşyaları temsil ederler. Bu nedenle tanım, açıklama ya da çeşitli tasvirlerin yetersiz kaldığı durumlarda bunlardan yararlanmak iyi bir yoldur. Bu türden görsel öğelerin özellikle somut düşünme döneminde öğrencilerin düşünme ve anlatma kabiliyetlerini kolaylaştırıcı; keşfedici ve yaratıcı yönlerini besleyici özelliklerinden dolayı onların eğitim ve öğretim materyali olarak önemli kullanım alanlarının olduğunu gösterir. Bu nedenle yaratıcı yazmaya uygun bir kazanımdır.

Yedinci Kazanım: Olay Yazıları Yazar

Olay yazıları yazmak bir kurgu gerektirir. Bilinen şeylerden yeni bir şey çıkarmak, bilgi ve deneyime merak, hayal gibi yaratıcılığı besleyen unsurlar da katarak yeni ürünler ortaya koymak, birbirinden farklı olan şeylerin ilişkisini kurarak onlardan yeni bir şey üretmek gibi becerilerin elde edilmesine katkıda bulunduğu için yaratıcı yazmaya uygundur.

Sekizinci Kazanım: Düşünce Yazıları Yazar

Bu kazanım öğrencinin yeni bir düşünce şeması içinde yeni ürünler ortaya koyma; çeşitli analizler yaparak özgün sentezlere varma; mevcut fikirlere yeni kimlikler kazandırma yetisine; gözlenenleri, yaşanılanları, fikirleri planlı bir şekilde ve bir bütünlük içinde dile getirmesine yarar sağladığı için yaratıcı yazmaya uygundur.

Dokuzuncu Kazanım: Şiir Yazar

Kazanımı kelimelerle bir çeşit ses uyumu ve ahenk oluşturmak, şarkı yaratmak, kısa da olsa duygularını şiir yoluyla ifade edebilmek gibi becerilerin edinilmesine yardımcı olduğu için yaratıcı yazmaya uygundur.

Onuncu Kazanım: Duygu, Düşünce, Hayal, İzlenim ve Deneyimlerini Yazarak İfade Eder

Bu kazanım öğrencilerin duygu ve düşüncelerini özgün, akıcı, ilgi çekici bir şekilde yazmalarını sağlama; düşündüklerini ve hissettiklerini uygun bir yazı diliyle ifade etme; herhangi bir konuyla ilgili yazılı aktarımlar yaparken ayrıntıları zihinde canlandırma ve düşünce ve hayal gücünden yardım alma gibi becerilerin edinilmesine katkı sağladığından yaratıcı yazmaya uygundur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bilgi Toplumlarının yaratıcı düşünmeyi göz ardı ederek öğretim programlarını hazırlamaları düşünülemez. Çünkü özgün düşünmenin dayanağı olan yaratıcı düşünmeyi önemsemeden hazırlanan programlar, bireylerin gelişiminde yarar sağlayıcı olmayacaktır.

Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan 42 yazma kazanımının sadece 10 tanesinin yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu tespit Türkçe eğitimcisi uzmanların görüşleri çerçevesinde yapılmıştır. Geriye kalan 32 kazanımın bir kısmı yaratıcı yazma ile

ilgili bazı unsurlar barındırsa da hiçbirisinin yaratıcı yazmaya tam olarak uygun olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre yazma kazanımları içerisinde yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilen kazanım sayısı %25 civarındadır. Yapılacak yeni bir Türkçe Öğretim Programı'nda, dört dil becerilerine ait kazanımlar (özellikle yazma kazanımları) hazırlanırken yaratıcı düşünme becerisi daha fazla dikkate alınmalı ve bu oran %50 seviyesine çıkarılmalıdır.

Yaratıcı yazma çalışmalarına yeterli zamanın ayrılabilmesi için Türkçe dersine, Türkçe dersi içinde de yazma çalışmalarına daha fazla zaman ayrılmalıdır. Çünkü yaratıcı yazma ile ilgili etkinlikler zaman almakta ve mevcut ders saatleri bunu karşılayamamaktadır. Ayrıca bu tür çalışmalar sadece Türkçe dersi ile sınırlı kalmamalı diğer ders öğretmenlerinden de bu yönde destek alınmalıdır. Hizmet içi eğitim seminerleri verilirken bu konuya dikkat edilmesi önemlidir.

KAYNAKÇA

Akyol, H. (2008). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi.

Altunkaya, H. (2010). *Eski ve yeni II. kademe Türkçe dersi öğretim programları ve ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminin karşılaştırılması.*

(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi. Konya.

Coşkun, E. (2007). *İlköğretimde Türkçe öğretimi.* Ahmet Kırkkılıç ve Hayati Akyol (Ed.). Ankara: Pegem A.

Davaslıgil, Ü. *Yaratıcılık.* http://www.ustunveozel.com/dosya10.htm.adresinden Ocak 2012'de elde edildi.

Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi – The Journal of International Social Research, 3*(12), 178-195.

Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi, yaklaşımlar ve modeller.* Ankara: Pegem A.

İpşiroğlu, Z. (2007). Türkçe öğretiminde yaratıcılık-Almanya'daki yeni öğretmenler: göçmen kökenli üçüncü kuşak. *Dil Dergisi, 135*, 21-27.

Karasar, N. (1991). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel.

Kavcar, C. (1983). Düzgün yazmanın önemi ve yolları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 16*(2), 113-123.

Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünlerinin değerlendirilmesi.* (Yayımlanmamışdoktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

MEB. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı.* Ankara: MEB Yayınları.

Oral, G. (2003). *Yine yazı yazıyoruz – okulda, işyerinde, evde kullanılabilecek yaratıcı yazı uygulamaları.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Oral, G. (2008). *Yine yazı yazıyoruz – okulda, işyerinde, evde kullanılabilecek yaratıcı yazı uygulamaları.* Ankara: Pegem Akademi.

Özbay, M. (2002). Yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi. *Sadık Tural Armağanı* (172-187). Ankara: Can Reklamevi Basın Yayın.

Özbay, M. (2009). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II.* Ankara: Öncü Kitap.

Öztürk, E. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi. Ankara.

Robinson, K. (2008). *Yaratıcılık – aklın sınırlarını aşmak.* (Çev. Koldaş, N. G.). İstanbul: Kitap Yayınevi.

Sever, S. (1998). Dil ve iletişim (Etkili Yazılı ve Sözlü Anlatım). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 31*(1), 51-66.

Temizkan, M. (2010). Türkçe Öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Tübar-XXVII. Bahar,* 621-642.

Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*, 461-472.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Nitel araştırma yöntemi.* Ankara: Seçkin.